

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับบทบาทในการอนุรักษ์ และสืบทอดวัฒนธรรมไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ แบ่งเป็นของครู และผู้ปกครอง แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับนั้น มีลักษณะเหมือนกัน ดังนี้

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบให้เขียนเครื่องหมายและเติมข้อความลงในช่องว่าง จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมไทย ทั้ง 5 สาขา คือ สาขามนุษยศาสตร์ จำนวน 12 ข้อ สาขาศิลปะ จำนวน 11 ข้อ สาขาการช่างฝีมือ จำนวน 12 ข้อ สาขาเกษตรกรรมศิลป์ จำนวน 10 ข้อ และสาขากีฬาและนันทนาการ จำนวน 10 ข้อ รวม 55 ข้อ โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมไทย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการ

ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมไทยจากหนังสือ วารสาร เอกสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นดำเนินการสร้าง

2.1 สร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราว โดยดำเนินการดังนี้

2.1.1 นำข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมไทยทั้ง 5 สาขา คือ มนุษยศาสตร์ ศิลปะ การช่างฝีมือ คหกรรมศิลป์ และกีฬาและนันทนาการ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า มาแจกแจงเรียบเรียงเป็นข้อ ๆ

2.1.2 สร้างแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบให้เขียนเครื่องหมายและเติมข้อความลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมไทย ทั้ง 5 สาขา คือ มนุษยศาสตร์ ศิลปะ การช่างฝีมือ คหกรรมศิลป์และกีฬาและนันทนาการ โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมไทย ทั้ง

5 สาขา คือ มนุษยศาสตร์ ศิลปะ การช่างฝีมือ
คหกรรมศิลป์ และ กีฬาและนันทนาการ

2.2 การสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

2.2.1 นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปทดลองใช้กับครูประจำชั้น
และผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนัง โดยผู้ตอบแบบสอบถาม
กลุ่มนี้ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร มีจำนวนรวม 36 คน เป็นครูประจำชั้น 9 คน และ
ผู้ปกครอง 27 คน

2.2.2 นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบ
สอบถามฉบับสมบูรณ์

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 127 คน และ
ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษา
กรุงเทพมหานคร จำนวน 381 คน รวมตัวอย่างประชากร 508 คน

ในการสุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage
Sampling) โดยมีลำดับขั้นดังนี้

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สป.กทม.) มีทั้งหมด
36 โรงเรียน ตั้งอยู่ใน 16 เขต (อำเภอ) ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโรงเรียนโดยยึดถือเกณฑ์ดังนี้
    - 1.1 ตัวอย่างโรงเรียนจะกระจายอยู่ทั้ง 16 เขต
    - 1.2 เขตที่มีโรงเรียนเพียงโรงเรียนเดียว จะใช้โรงเรียนนั้นเป็นตัวอย่าง
    - 1.3 เขตที่มีโรงเรียน 2 โรงเรียน จะใช้วิธีสุ่มธรรมดา โดยจะมีโรงเรียน
เป็นตัวอย่างเพียง 1 โรงเรียน
    - 1.4 เขตที่มีโรงเรียน 2 โรงเรียนขึ้นไป ใช้วิธีสุ่มธรรมดา โดยจะมีโรงเรียน
เป็นตัวอย่าง 2 โรงเรียน
- รวมตัวอย่างโรงเรียน 21 โรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามเขต

เขต	โรงเรียน	ตัวอย่างโรงเรียน
พระนคร	1. อนุบาลปรีณายก	1. อนุบาลปรีณายก
	2. ชนะสงคราม	2. ชนะสงคราม
	3. พระค้ำหนักสวนกุหลาบ	
กุสิต	4. วัดโบสถ์	3. ราชวินิต
	5. ราชวินิต	4. วัดเวทวันธรรมาวาส
	6. วัดเวทวันธรรมาวาส	
คลังชั้น	7. วัดช่างเหล็ก	5. วัดช่างเหล็ก
	8. วัดประยูรวงศาวาส	6. วัดประยูรวงศาวาส
ธนบุรี	9. วัดสังข์กระจาย	7. ประถมทวีธาภิเศก
	10. ประถมทวีธาภิเศก	8. วัดเจ้ามูล
	11. วัดเจ้ามูล	
	12. วัดหงส์รัตนาราม	
	13. ติชุลอุปถัมภ์	9. ติชุลอุปถัมภ์
บางกะปิ	14. วัดหนึ่ง	10. อนุบาลวัดนางนอง
	15. อนุบาลวัดนางนอง	
บางขุนเทียน	16. บางบัว	11. บางบัว
	17. วัดโสมนัส	12. วัดโสมนัส
	18. วัดพลับพลาชัย	
บางเขน	19. พญาไท	13. พญาไท
	20. อนุบาลสามเสน	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เขต	โรงเรียน	ตัวอย่างโรงเรียน
พระโขนง	21. อนุบาลพิบูลเวศม์	14. คาราคาม
	22. คาราคาม	15. สายน้ำทิพย์
	23. บ้านหนองบอนา	
	24. สายน้ำทิพย์	
	25. วัดมหาบุศย์	
ภาษีเจริญ	26. ประถมบางแค	16. วัดนาคปรก
	27. วัดนาคปรก	
ยานนาวา	28. หุ้ยมหาเมฆ	17. หุ้ยมหาเมฆ
	29. ประถมนนทรี	18. ประถมนนทรี
	30. วัดค่าน	
	31. วัดมหาวิราญุวัคย์	19. วัดชัยชนะสงคราม
สัมพันธวงศ์	32. วัดชัยชนะสงคราม	
	33. วัดใหม่ช่องลม	20. วัดใหม่ช่องลม
ห้วยขวาง	34. วัดอุทัยธาราม	
	35. วัดอมรินทราราม	21. วัดโฆมิศสโมสร
บางกอกน้อย	36. วัดโฆมิศสโมสร	

2. ตัวอย่างโรงเรียนทั้งหมด 21 โรงเรียน มีห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 127 ห้อง ฉะนั้นครูประจำชั้นทั้ง 127 ห้องนั้น เป็นตัวอย่างประชากร รวม ตัวอย่างประชากรครู 127 คน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนห้องชั้น ป.6
1. อนุบาลปรีณายก	6
2. ชนะสงคราม	3
3. ราชวินิต	12
4. วัดเวทวันธรรมาวาส	10
5. วัดช่างเหล็ก	2
6. วัดประยูรวงศาวาส	4
7. ประถมทวีธาภิเศก	5
8. วัดเจ้ามุล	3
9. พิบูลอุปถัมภ์	11
10. อนุบาลวัดนางนอง	5
11. บางบัว	8
12. วัดโสมนัส	4
13. พญาไท	8
14. การารคาม	8
15. สายน้ำทิพย์	8
16. วัดนาคปรก	5
17. หุ่นมหาเมฆ	6
18. ประถมนนทรี	7

ตารางที่ 2 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวนห้องชั้น ป.6
19. วัดชัยชนะสงคราม	2
20. วัดใหม่ของลม	5
21. วัดโฆษิตสโมสร	5
รวม	127 ห้อง

3. ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ปกครองนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดคคามอัตราส่วนของครูประจำชั้นต่อผู้ปกครอง เป็น 1 : 3 และขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรครูช่วยคัดเลือกผู้ปกครองของนักเรียนในห้องเรียนของตนจำนวน 3 คน ตามฐานะทางเศรษฐกิจโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ฐานะดี ฐานะปานกลางและฐานะยากจน รวมตัวอย่างประชากรผู้ปกครอง 381 คน

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อแจ้งให้ผู้อำนวยการโรงเรียนหรืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนที่สุ่มได้เป็นตัวอย่างประชากร

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ไปติดต่อกับผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนหรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง พร้อมนำแบบสอบถามไปให้ครูประจำชั้นที่เป็นตัวอย่างประชากรช่วยส่วนแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนั้น ผู้วิจัยจะให้ให้นักเรียนเป็นผู้นำไปให้ผู้ปกครองและนักเรียนจะนำมาส่งคืนแก่ครูประจำชั้น โดยครูประจำชั้นเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามทั้งของตนเองและผู้ปกครอง ส่งคืนแก่ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนหรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนนั้น

3. ผู้วิจัยจะไปปรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามที่แจกไป จำนวน 508 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับคืน 489 ฉบับ คิดเป็น 96.26% แบ่งเป็นแบบสอบถามครูจำนวน 126 ฉบับ และแบบสอบถามผู้ปกครอง 363 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่วนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ วิเคราะห์ข้อมูล ทหารอยละ แลวนำเสนอในรูปตารางและบรรยาย โดยใช้สูตร

$$\text{การร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนค่าตอบ}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. แบบสอบถามส่วนที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 คำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของค่าตอบแบบอัตรส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

สมควรอย่างยิ่งที่สุด	ให้	5	คะแนน
สมควรมาก	ให้	4	คะแนน
สมควรปานกลาง	ให้	3	คะแนน
สมควรน้อย	ให้	2	คะแนน
สมควรน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

จากการกำหนดค่าคะแนนดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร 2525: 40})$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

- หลังจากนั้น แปลความหมายของค่าเฉลี่ยความถี่หลักเกณฑ์ ดังนี้
- 4.56-5.00 หมายความว่า มีความเห็นด้วยมากที่สุด ที่นักเรียนจะมี
มีบทบาทเช่นนั้น
- 3.56-4.55 หมายความว่า มีความเห็นด้วยมาก ที่นักเรียนจะมี
บทบาทเช่นนั้น
- 2.56-3.55 หมายความว่า มีความเห็นด้วยปานกลาง ที่นักเรียน
จะมีบทบาทเช่นนั้น
- 1.56-2.55 หมายความว่า มีความเห็นด้วยน้อย ที่นักเรียนจะมี
บทบาทเช่นนั้น
- 1.00-1.55 หมายความว่า มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด ที่นักเรียน
จะมีบทบาทเช่นนั้น

2.2 นำค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อมาวิเคราะห์การกระจายของคะแนนจากแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางโดยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2} \quad (\text{ประคอง วรรณสุต 2525: 51})$$

S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมด

N = จำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด

แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางและความเรียง

2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้การทดสอบค่าซึ่ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

$$z = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{6\bar{x}_1^2 + 6\bar{x}_2^2}}$$

$\bar{x}_1$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 (ครู)

$\bar{x}_2$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2 (ผู้ปกครอง)

$6\bar{x}_1$ = ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของกลุ่มที่ 1

$6\bar{x}_2$ = ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของกลุ่มที่ 2

และ

$$6\bar{x} = \frac{S.D.}{\sqrt{N-1}}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

ประกาศกรมศุท (2525: 106)

3. ส่วนที่เป็นการแสดงความคิดเห็นจากแบบสอบถามแบบปลายเปิด เสนอในรูปความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย